

de Son Forteza veiem una dependència ben interna, dins la casa rural: «la tafona pareix una cova misteriosa ---: les parets són negres, negre el pis y --- els portals dels graners, abovedats; de la botiga, baixa y estreta, de la garrovera, de --- y de la *pabiça*, d'aire de rescurs, pareixen les entrades d'altres tantes coves, més petites y ferestes, qui ---» (*Manyoc d. F. Mall.*, p. 27).

A Eivissa consta el petit edifici separat i fins poc o molt allunyat, no sols per PzCabr. («*pabiça*, choza»), car almenys en el municipi de St. Josep de la Talaia, hi ha una masia esparsa (que devia haver estat abans menys important) dita *Sa Païssa*; a la banda dels Cubells n'hi ha una, d'anomenada *Sa Païssa d'en Xiquet*; i una altra, *Can Païsses* (< *Les Païsses*?); i la primera casa sortint de Cala d'Hort es diu *Sa Païssa d'en Guimó* (1963). També a Mallorca, a St. Llorenç des Cardassar, en una part poc pròspera dins el terme, m'ensenyaven diverses *païsses* enderrocades, dient-me que «encara hi havia ses boals». A Menorca: «*païssa*: el lloc on se guarda la paia; també li diuen *païé*» (Ferrer Ginart, *Rond.*, 223).

Pallisseta «pajar pequeño que se tiene a mano en las cavalerizas, para servirse prontamente de ella» (CROS, 1764, 176); *pallissada*; *pallisseig*; *pallisser*; *pallissó* m. [sense definició, Aversó, 76.99] 'espècie de cabasset' Biure d'Emp. (1931). *Palliu*, mot fantasma (manca Lab. 1840-88).

Palló [Lab, 1840 = *pallola*]: no és «el centre del lit» (Griera) sinó 'màrrega' (de palla), nota de PCoromines, StPol de Mar 1927, o cada un dels bòlics de palla que integren una màrrega: «devorat per la febre, me trobava ajagut damunt d'una màrrega de *pallons*, dura i rocallosa com un pilot de grava», MrnVayreda (*Carlinada* XII, p. 183); «semblava que tingué el lit ple d'espines, i a cada punt canviava de positura, fent cruixir les posts i els *pallons* de la màrrega», Pons i Pagès (*Quan se fa nosa*, I, 20); a StPol el parlar tradicional dels vells pescadors ho estenia metonímicament a ocupacions entretingudes, com ho és la de fer-se una màrrega amb diverses coses més o menys blanques per poder-s'hi ajeure: «en aquell temps, quan jo era petit, el nostre *payó* era anar a esfullar canyes al canyer» (nota de PCoromines de mots oïts a un pescador nat c. 1860: pensem en la situació freqüent del pescador havent de passar la nit improvisadament mar endins o en una platja deserta). No hi ha l'acc. § 2 d'*AlcM* (malentès del passatge de Genís, on parla del *pelló* de les castanyes, *PELL*). Des de 'mena de panera de canya' (*AlcM*, § 4) es passa, a base del plural *e(l)s paions*, a «*espaio*, bossa dels serradors, Pla del Llobregat» (*DAg.*); i d'aquí probablement *espalló* «floc de pèls que tenen les cavalleries prop del casco; cast. *cerneja*» [Lab. 1840].

Palloc val. (*pałók* J. G. M., 1955) «les pelloses que enclouen la panolla», EValor (1950); *AlcM* en dona cita d'ell mateix, i l'usa ja Carles Ros en un romanç.

Pallola [1764] des de la idea de 'palla menuda, palla de poc valor' es passaria a: a) «sarampión, enfermedad que da comúnmente a los niños, con calenturas ardentísimas, pintándose todo el cuerpo de

unos granos menudos y rojos» (Carles Ros, 1764, p. 176); «és el nom popular i usual del xarampió», EValor, «*sarampió* és el terme mèdic, tècnic; el nom popular o vulgar és *pallola*», J. G. M. (1955); eiv. «*payola*: sarampión» (PzCabr.); ⁶ b) palleta o bri d'or que troben (cf. *PALANGANA*) [1271]: «prenen los corredors, per corredures, per --- unça de perles, 3 drs.; march de *payola* e tot altre cambi d'or, per libra de dinés, una mealla ---; tots dinés --- de 100 lb., 12 drs.; ---» (Tarifa de Bna. a. 1271); «caravanes de camells, carregats de la dita *payola*, de la qual en Barberia se fa l'aur fi», Eiximenis, *Regiment*, § 149; d'on després «la quantitat d'or o plata afinada que resulta de l'ensaig, ab la que se averigua de quina lley és: aurum vel argentum purgatum», Lab. 1840.

c) 'Capell de palla d'ales amples' [1891, NOller]: «contemplava sonrient a sos fills, que fets uns terrissayres, les grans *payoles* al clatell, se coltraven com préssecs y s'enfortian cada vegada més», *Vilaniu*, 272; Ruyra; *pallolejar*; *palloler*. *Pallol* i el seu derivat *palloler* no vénen de *palla*, sinó de *PALLIOLUM* (*PAL-LI*), amb el qual els confon *AlcM* (§ 2, 10) barrejant-hi algunes accs. sense garantia, mal definides o amb malentès; només la que dona com a acc. § 3 («jaç de palla ---», *AMAlcover*, *Cont.*) ve de *palla*; incoent-hi «*payol* engrut de boll per al bestiar» (si bé no pot ser de «Barc.»).

Pallós [Lab. 1840]. *Pallot* [id.]. *Palluc* «la primera palla que's trau de la batuda», Lab. 1840 (però cf. *pellucar*).

Pallús: «tamo: las hezes de las semillas que en la era quedan, después de recogidas; en valenciano sólo se entiende, *pallús*, las hezes de la paja y de las espigas de trigo», CROS (1764, p. 176); Sanelo (I, 12r^o); «li diuen les aurenets / —Venihi, que us farem lloc / en aquest niu que s'attera / --- / Sant Josep pren la perferta; / mes, çhont mortar trobarà per adobar la casella? / --- No manca argila en lo Nil: / ab gros *pallús* la barreja, / n'amotilla tobes, que'l sol, / ab son bes de flama, asseca», Verdager (*Jesús Infant, La Fugida a Egipte*, O. C. Pop. XI, 57); «Jo, guardador d'ovelles, / que he dormit amb el cap sobre el *pallús*, / i en el desert, amb baluceig confús, / he confegit el salm de les estrelles», JnAlcover (*Poemes Biblics, Micol*, O. C., p. 93); «lo rebuig o lo que queda de la palla llarga; stramen paleatum; tonto, ganàpia», Labèrnia 1840.

És el «rebuig de la palla», *DFA.*, ço que el valencià Enric Valor proposa precisar com «esp. la palla fina que resulta de l'aresta i aquelles parts extrem[ament] triturades de la tija»; «el residu molt fi que resta a l'era després de la batuda, separat de la palla: resten els trossets de la palla quasi polvoritzada, quasi volves de palla, mesclades amb les arestes de les espigues: no és bo per a res, i es deixa per donar-lo a les gallines, que encara hi troben algun granet —sencer, mig partit o afollat— i perquè picotegen; o per ajudar a assecar el sòl del galliner, mesclant-se amb les dejeccions; o el sòl del corral, quan ha plogut i fanqueja un poc», J. G. M.; «*pallús* de l'arròs: rebuig que